

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

સુદંરલાલ એન્ડ સન્સ

વી.

ભારત હેન્ડિક્રાફ્ટ્સ (પી.) લિમિટેડ.

સપ્ટેમ્બર ૨૦, ૧૯૬૭

(જે. સી. શાહ, એસ. એમ. સિકરી અને જે. એમ. શીલત, ન્યાયમૂર્તિ શ્રીઓ]

ફોરવર્ડ કોન્ટ્રાક્ટ્સ (રેગ્યુલેશન) એક્ટ (૧૯૫૨ નો ૭૪), એસ. એસ. ૧૫(૪), અને ૨૦ (૨)–માન્યતા પ્રાપ્ત સંગઠનના સભ્ય ન હોય તેવા પક્ષની સંમતિ અથવા સત્તા વિના કરારની માન્યતા.

સિવિલ પ્રોસિજર કોડ (૧૯૦૮નો અધિનિયમ ૫), ઓ. એક્સ. એલ. આઈ., આર. ૨૭–અપીલ કોર્ટમાં રજૂ કરાયેલા વધારાના પુરાવા–પ્રાપ્ત કરવા માટેની શરત.

હેઠળ S. ૧૫(૧) ફોરવર્ડ કોન્ટ્રાક્ટ્સ (રેગ્યુલેશન) એક્ટ ૧૯૫૨ મુજબ, ચોક્કસ

માલના વેચાણ અથવા ખરીદી માટેના ફોરવર્ડ કોન્ટ્રાક્ટ્સ માત્ર માન્યતા પ્રાપ્ત સંગઠનના સભ્યો વચ્ચે અથવા સભ્ય સાથે અથવા આવા સંગઠનના કોઈપણ સભ્ય દ્વારા દાખલ કરી શકાય છે, અન્યથા કરાર અમાન્ય રહેશે.પેટા-એસ દ્વારા. (૪), સંસદે માન્યતા પ્રાપ્ત સંગઠનના દરેક સભ્ય પર પોતાના નામે કરારમાં પ્રવેશ કરવા સામે પ્રતિબંધ લાદ્યો હતો.બિન-સભ્ય સાથે, ચોક્કસ માલના સંદર્ભમાં:પ્રતિબંધ ત્યારે હટાવવામાં આવે છે જ્યારે મેમોરેન્ડમ, વેચાણ અથવા ખરીદીના કરારમાં અથવા ખરીદેલી અને વેચેલી નોંધોમાં સ્પષ્ટપણે જાહેર કરવામાં આવે છે કે કરાર સભ્ય દ્વારા તેના પોતાના ખાતા પર છે અને તેણે અન્ય વ્યક્તિની સંમતિ અથવા અધિકાર મેળવ્યો છે જે કરારનો પક્ષ છે, અને.જો આવી સંમતિ અથવા સત્તા લેખિતમાં ન હોય, તો સભ્યએ કરારની તારીખથી ત્રણ દિવસની અંદર આવી મંજૂરી અથવા સત્તાધિકારીની લેખિત પુષ્ટિ મેળવી છે.

કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા એક જાહેરનામું બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું જેમાં કલમ ૧૫ (૧) ને શાંતિના માલમાં આગળના કરારો માટે લાગુ હોવાનું જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું અને અપીલકર્તાઓ, જેઓ આ કાયદા દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત સંગઠનના સભ્યો હતા, તેમણે પ્રતિવાદીઓ સાથે કરાર કર્યો હતો-જેઓ આવા કોઈ સંગઠનના સભ્યો ન હતા-તેમના પોતાના ખાતા પર શાંતિની થેલીઓ ખરીદવા માટે.અરજદારોએ હાઈકોર્ટમાં અરજી કરી હતી.એસ હેઠળ.૩૩ આર્બિટ્રેશન એક્ટ. ૧૯૪૦, સંબંધિત ખરીદેલી અને વેચેલી નોટોમાં માન્ય લવાઈ કરાર અસ્તિત્વમાં હોવાનું પ્રસારિત કરતા આદેશ માટે.અપીલકર્તાઓએ કરાર માટે પ્રતિવાદીઓની

લેખિત સંમતિ અથવા અધિકાર મેળવ્યો હતો તે દર્શાવવા માટે ઉચ્ચ અદાલતમાં કોઈ પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા ન હતા, અને તે તેમનો કેસ ન હતો કે તેઓએ પ્રતિવાદીઓ દ્વારા મૌખિક સંમતિ અથવા અધિકારની કોઈ લેખિત પુષ્ટિ મેળવી હતી. કરારની તારીખના ત્રણ દિવસની અંદર. ઉચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે S ની જરૂરિયાતો. ૧૫(જ) તેનું અનુકરણ કરવામાં આવ્યું ન હતું અને તેથી કરાર અમાન્ય હતો.

આ અદાલતમાં અપીલમાં અપીલકર્તાઓએ દલીલ કરી હતી કે (૧) ૧૫(જ) તેનું પાલન કરવામાં આવ્યું હતું, કારણ કે, પ્રતિવાદીઓએ વેચાયેલી નોટની તળેટીમાં આવી પુષ્ટિ માટે પૂરી પાડવામાં આવેલી સ્લિપમાં કરારની પુષ્ટિ કરી હતી, કે સ્લિપ વેચાયેલી નોટમાંથી અલગ કરવામાં આવી હતી પરંતુ ઉચ્ચ અદાલતમાં પુરાવા તરીકે રજૂ કરવામાં આવી ન હતી કારણ કે તેનું મહત્વ સમજાયું ન હતું, અને આ અદાલતે પુરાવા તરીકે દસ્તાવેજ પ્રાપ્ત કરવો જોઈએ અને (૨) એસ માં પ્રતિબંધનો ઉલ્લંઘન થયો હોય તો પણ ૧૫ (જ) કરાર અમલમાં મૂકવા યોગ્ય હતો, અને ઉલ્લંઘન માત્ર અપીલકર્તાઓને એસ હેઠળ ફોજદારી કાર્યવાહી માટે ખુદ પાડશે. ૨૦(૨).

પકડી રાખો: (૧) વધારાના પુરાવાને રેકૉર્ડ પર લાવવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી. [૬૧૩એચ]

આ દસ્તાવેજ અપીલકર્તાઓના કબજામાં હતો અને તેને હાઈકોર્ટ સમક્ષ રજૂ ન કરવા માટે કોઈ તર્કસંગત સમજૂતી આપવામાં આવી ન હતી.વધુમાં, દસ્તાવેજ પોતાને સાબિત કરતો ન હતો અને તે સ્થાપિત કરતો ન હતો કે પ્રતિવાદીઓએ કરારની શરતો માટે લેખિતમાં સંમતિ આપી હતી.અપીલ અદાલત તરીકે આ અદાલતને ફેંસલો આપવા માટે સક્ષમ બનાવવા માટે વધારાના પુરાવાની જરૂર નહોતી, ન તો ઓ. એક્સ. એલ. આઈ. ના અર્થમાં, આ અદાલતમાં વધારાના પુરાવાને દોરવાની મંજૂરી આપતા આદેશને યોગ્ય ઠેરવતા કોઈ નોંધપાત્ર કારણ બહાર આવ્યું હતું.સિવિલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૨૭.[૬૧૩સી-ડી, જી-એચ]

(૨) એસ દ્વારા લાદવામાં આવેલ પ્રતિબંધ.૧૫(જ) આવકના હિતમાં લાદવામાં આવતી નથી:આ કલમની કલ્પના લોકોના વ્યાપક હિતમાં કરવામાં આવી છે જેથી તેઓ એવા વ્યવહારોના સંદર્ભમાં માન્યતા પ્રાપ્ત સંગઠનોના સભ્યો દ્વારા કરવામાં આવતી અયોગ્ય રીતો સામે રક્ષણ મેળવી શકે જેમાં એજન્ટો તરીકેની તેમની ફરજો તેમના વ્યક્તિગત હિત સાથે સંઘર્ષ કરે છે.જો સભ્યએ પોતાના નામે કરાર કર્યો હોય તો સંસદે કરારની શરત તરીકે બિન-સભ્યની સંમતિ અથવા સત્તાને લેખિત, પુરાવા અથવા પુષ્ટિ આપી છે.જ્યાં સુધી એવું કોઈ લેખન ન હોય, જેમ કે એસ દ્વારા માનવામાં આવે છે.૧૫(જ) અથવા તેની જોગવાઈમાં કોઈ અમલપાત્ર કરાર નથી.[૬૧૫ડી-એફ]

એસ માં દંડાત્મક કલમ.૨૦(૨) ૬ માં સમાવિષ્ટ પ્રતિબંધને પ્રતિબંધિત કરવા

માટે તેનો ઉપયોગ કરી શકાતો નથી.૧૫(૪).એસ હેઠળ શું દંડ કરવામાં આવે છે.૨૦(૨) કરાર બિન-સભ્ય કરાર કરનાર પક્ષને જાહેર કર્યા વિના તેના પોતાના ખાતા પર સભ્ય દ્વારા આગળના કરારમાં પ્રવેશ છે કે કરાર સભ્યના પોતાના ખાતા પર છે; અને કરાર માટે અન્ય પક્ષની સંમતિ અથવા સત્તા સુરક્ષિત કરવામાં અસફળ રહેવા માટે નહીં.[૬૧૫જી-એચ]

શ્રી બજરંગ જ્યુટ મિલ્સ લિમિટેડ વિ.લાલચંદ ડુગર, (૧૯૬૩-૬૪) ૬૮ સી. ૬બલ્યુ. એન. ૭૪૯, રદિયો આપ્યો.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડિક્શન: સિવિલ અપીલ નંબર ૩૨ ઓફ ૧૯૬૫.

૧૯૬૩ના એવોર્ડ કેસ નંબર ૧૧૯માં કલકત્તા હાઈકોર્ટના ૧૩ મે, ૧૯૬૩ના ચુકાદા અને આદેશ સામે વિશેષ રજા દ્વારા અપીલ.

અપીલકર્તા વતી સચિન ચૌધરી, એમ. જી. પોદ્દાર અને ડી. એન. મુખર્જી.

સરદાર બહાદુર, પ્રતિવાદી માટે.

કોર્ટનો ચુકાદો શાહ, જે મેસર્સ સુંદર લાલ અને પુત્ર દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો-ત્યારબાદ 'અપીલકર્તાઓ' તરીકે ઓળખાતા-ઈસ્ટ ઇન્ડિયા જ્યુટ એન્ડ હેસિયન એક્સચેન્જ લિમિટેડના સભ્યો છે, જે ફોરવર્ડ કોન્ટ્રાક્ટ્સ (રેગ્યુલેશન)

એક્ટ, ૧૯૫૨ની જોગવાઈઓ હેઠળ માન્યતા પ્રાપ્ત સંગઠન છે.અપીલકર્તાઓએ કલકત્તા ખાતેની ઉચ્ચ ન્યાયાલયમાં તેની મૂળ બાજુએ એસ. હેઠળ અરજી કરી હતી.૩૩ "અરજદારો અને પ્રતિવાદીઓ વચ્ચે ૧૬ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૬૦ ના રોજ કરાર નંબર ૭૫૦ માં સમાવિષ્ટ માન્ય મધ્યસ્થતા કરાર અસ્તિત્વમાં છે" એમ જાહેર કરતા આદેશ માટે ૧૯૪૦ ના ભારતીય મધ્યસ્થતા અધિનિયમ ૧૦ ના આદેશ.અપીલકર્તાઓએ દાવો કર્યો હતો કે તેમણે ૧૬ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૬૦ના રોજ પ્રતિવાદીઓ સાથે બી દ્વિલની ૬,૦૦,૦૦૦ બેગની ખરીદી માટે રૂ. ૧૩૨.૫૦ એન. પી. પ્રતિ ૧૦૦ બેગ, એસોસિએશનના પેટા-કાયદા હેઠળ સૂચવેલા હસ્તાંતરણીય ચોક્કસ વિતરણ ફોર્મમાં "તેમના પોતાના ખાતા પર".અને તેમાં નિર્ધારિત નિયમો અને શરતો પર પ્રતિવાદીઓએ કરારના અસ્તિત્વ અને તેની માન્યતાને પણ ના-મંજૂર કરી હતી.ઉચ્ચ અદાલતે અરજીને ફગાવી દીધી હતી અને જણાવ્યું હતું કે કરાર અમાન્ય છે કારણ કે તે એસની જરૂરિયાતોનું પાલન કરતું નથી.૧૫ પેટા-એસ.(જ) ફોર્પર્ડ કોન્ટ્રાક્ટ્સ (રેગ્યુલેશન) એક્ટ, ૧૯૫૨.વિશેષ રજા દ્વારા, અપીલકર્તાઓએ આ અદાલતમાં અપીલ કરી છે.

નોંધોમાં સંબંધિત પાઠો, જે દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે, પક્ષો વચ્ચેના કરારની રચના કરે છે, તે પહેલા નક્કી કરી શકાય છે:

"૭એ, ક્લાઈવ રો, કલકત્તા-૧

સુંદર લાલ અને પુત્ર.

કરાર No.૭૫૦

મેસર્સ.ભારત હસ્તકલા (ખાનગી) લિમિટેડ.

પ્રિય સાહેબ, અમે હવે પછી ઉલ્લેખિત નિયમો અને શરતોને આધીન રહીને આ દિવસ મેસર્સને વેચી દીધો છે., સુંદરલાલ અને પુત્ર તમારા આદેશથી, અને તમારા ખાતાથી:

તમારી વફાદારીથી,

સુંદરલાલ એન્ડ સન્સ.

"કલકત્તા,

૧૬ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૬૦

મેસર્સ.સુંદરલાલ અને પુત્ર

No.૭૫૦

પ્રિય સર,

ભારત હેન્ડિક્રાફ્ટ્સ (પ્રાઇવેટ) લિમિટેડ પાસેથી તમારા ઓર્ડર દ્વારા અને તમારા

ખાતા પર ખરીદવામાં આવેલા આ દિવસ પછી ઉદ્દેખિત નિયમો અને શરતોને અનુસાર અમારી પાસે છે:

તમારી વફાદારીથી,
સુંદરલાલ અને પુત્ર.

કરારની માન્યતાને પ્રતિવાદીઓ દ્વારા બે આધારો પર પડકારવામાં આવી હતી— (૧) અપીલકર્તાઓ સંબંધિત સમયે એસોસિએશનના સભ્યો ન હતા; અને (૨) એસની જરૂરિયાતો.(૪) ફોરવર્ડ કોન્ટ્રાક્ટ્સ (રેગ્યુલેશન) એક્ટનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું અને તે કારણે કરાર અસ્વીકૃત હતો. ઉચ્ચ અદાલતે પ્રતિવાદીઓની તરફેણમાં બંને આધારો નક્કી કર્યા.

અપીલકર્તાઓએ તેમની અરજીમાં જણાવ્યું હતું કે તેઓ "દરેક સમયે એસોસિએશનના સભ્ય" હતા.મુખ્ય અધિકારી બાબૂરામ સરાફ.કંપનીએ તેના જવાબમાં આપેલા સોગંદનામામાં માત્ર એટલું જ જણાવ્યું છે કે તેણે તે દાવો સ્વીકાર્યો નથી.વિદ્વાન ન્યાયાધીશે અવલોકન કર્યું હતું કે તેઓ "એવું માનવા માટે અસમર્થ હતા કે અપીલકર્તાઓએ સાબિત કર્યું હતું કે અપીલકર્તાઓ કરારની રચના સમયે સંગઠનના સભ્યો હતા".તે દુર્ભાગ્યપૂર્ણ છે કે વિદ્વત ન્યાયાધીશનું ધ્યાન સિટી સિવિલ કોર્ટ, કલકત્તામાં તેમના દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી

ફરિયાદના ફકરા ૬માં પ્રતિવાદીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલા સ્વીકાર પર આમંત્રિત કરવામાં આવ્યું ન હતું, જેમાં જાહેરાત કરવામાં આવી હતી કે હકીકતમાં તેમની અને ૧૬ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૬૦ના રોજ નંબર ૭૫૦ ધરાવતા અપીલકર્તાઓ વચ્ચે કોઈ કરાર નહોતો, જેમાં પ્રતિવાદીઓએ દલીલ કરી હતી કે તેમને જાણવા મળ્યું હતું કે અપીલકર્તાઓ "દરેક સમયે ઉપરોક્ત ઇસ્ટ ઇન્ડિયા જ્યુટ એન્ડ હેસિયન એક્સચેન્જ લિમિટેડના સભ્યો હતા".આ પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને, પ્રતિવાદીઓના વકીલે પ્રથમ આધાર પર હાઈકોર્ટના નિર્ણયને સમર્થન આપવાનો પ્રયત્ન કર્યો ન હતો અને તે વતી વધુ કંઈ કહેવાની જરૂર નથી.

બીજા આધાર સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે, ફોરવર્ડ કોન્ટ્રાક્ટ્સ (રેગ્યુલેશન) એક્ટ, ૧૯૫૨ ની સંબંધિત જોગવાઈઓનો સારાંશ આપવો જરૂરી છે.આ કાયદો ફોરવર્ડ કોન્ટ્રાક્ટ્સ, ઓપ્શન III માલ પર પ્રતિબંધ અને તેની સાથે સંકળાયેલી બાબતો સંબંધિત કેટલીક બાબતોનું નિયમન કરવા માટે ઘડવામાં આવ્યો હતો. દ્વારા ચ. II કેન્દ્ર સરકારને ચોક્કસ કાર્યો અને સત્તાઓ સાથે ફોરવર્ડ માર્કેટ કમિશનની સ્થાપના અને રચના કરવાની સત્તા આપવામાં આવી છે.દ્વારા ચ. સંગઠનોને માન્યતા આપવા, માન્યતા પાછી ખેંચવા અને અન્ય આનુષંગિક બાબતો માટે ખરાબ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.દ્વારા એસ.૧૧ પેટા-એસ.(૧) કોઈપણ માન્યતા પ્રાપ્ત સંગઠન, કેન્દ્ર સરકારની અગાઉની મંજૂરીને આધિન, આગળના કરારના નિયમન અને નિયંત્રણ માટે પેટા-નિયમો બનાવી શકે છે.પેટા-એસ દ્વારા.(૨), એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે આવા પેટા-

કાયદાઓ કરારની શરતો, શરતો અને ઘટનાઓ માટે અન્ય બાબતોની સાથે સાથે પ્રદાન કરી શકે છે, જેમાં માર્જિનની જરૂરિયાતો, જો કોઈ હોય તો, અને તેને લગતી શરતો અને લેખિતમાં કરારના સ્વરૂપોનો સંવેષણ થાય છે.એસ ની પેટા-કલમો (૧), (૨) અને (૪).૧૫ તે અમલમાં કરારની તારીખ આ હતી:

"(૧) કેન્દ્ર સરકાર સત્તાવાર રાજપત્રમાં જાહેરનામું બહાર પાડીને જાહેર કરી શકે છે કે આ કલમ જાહેરનામામાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવા માલસામાન અથવા માલસામાનના વર્ગને લાગુ પડે છે અને તે પછી, કલમ ૧૮માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને આધિન, જાહેરનામામાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવેલા કોઈપણ માલસામાનના વેચાણ અથવા ખરીદી માટેનો દરેક ફોરવર્ડ કરાર, જે તેમાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવ્યો હોય, માન્યતા પ્રાપ્ત સંગઠનના સભ્યો વચ્ચે અથવા આવા કોઈ સભ્ય દ્વારા અથવા તેની સાથે હોય તે સિવાય, અવૈધ રહેશે.

(૨) પેટા-કલમ (૧) ના અનુસરણમાં કરાયેલ માલસામાનનો કોઈપણ આગળનો કરાર જે ખંડ હેઠળ આ વતી નિર્દિષ્ટ કરેલા કોઈપણ પેટા-કાયદાનું ઉલ્લંઘન કરે છે.

((ક) કલમ ૧૧ની પેટા-કલમ (૩) રદબાતલ ગણાશે -

(i) માન્યતા પ્રાપ્ત સંગઠનના કોઈપણ સભ્યના અધિકારોના સંદર્ભમાં, જેમણે આવા કોઈપણ પેટા કાયદાના ઉલ્લંઘનમાં આવા કરાર કર્યા છે, અને

((૨) આવા ઉદ્ધંધનને સમાવતા વ્યવહારમાં જાણીજોઈને ભાગ લેનાર અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિના અધિકારોના સંદર્ભમાં.

(૪) માન્યતા પ્રાપ્ત સંગઠનનો કોઈ પણ સભ્ય, પેટા-કલમ (૧) હેઠળ જાહેરનામામાં નિર્દિષ્ટ કોઈપણ માલના સંબંધમાં, માન્યતા પ્રાપ્ત સંગઠનના સભ્ય સિવાય અન્ય કોઈ વ્યક્તિ સાથે તેના ખાતા પર કોઈ કરાર કરશે નહીં, સિવાય કે તેણે આવી વ્યક્તિની અનુમતિ અથવા અધિકાર મેળવ્યો હોય અને નોંધ, મેમોરેન્ડમ અથવા વેચાણ અથવા ખરીદીના કરારમાં જાહેર કરે કે તેણે પોતાના ખાતા પર માલ ખરીદ્યો છે અથવા વેચ્યો છે:

પરંતુ જ્યાં સભ્યએ લેખિત સિવાય આવી વ્યક્તિની સંમતિ અથવા સત્તા પ્રાપ્ત કરી હોય ત્યાં તે આવા કરારની તારીખથી ત્રણ દિવસની અંદર આવી વ્યક્તિ દ્વારા આવી સંમતિ અથવા સત્તાની લેખિત પુષ્ટિ મેળવશે:

વધુમાં આપવામાં આવેલ

અધિનિયમની જોગવાઈઓના ઉદ્ધંધન માટે દંડની કલમ ૨૦ સૂચવવામાં આવી છે. કરારની તારીખે સંબંધિત કલમ જ્યાં સુધી તે ઉદ્ધંધન માટેના દંડ સાથે સંબંધિત છે.૧૫(૪) નીચે પ્રમાણે વાંચો:

(૨) કોઈપણ વ્યક્તિ કે જે કલમ ૧૫ની પેટા કલમ (૪) માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરીને કોઈ આગળનો કરાર કરે છે, તેને દોષિત ઠેરવ્યા પછી દંડની શિક્ષા થશે.

તે સામાન્ય આધાર છે કે કેન્દ્ર સરકારે એસ જાહેર કરતું જાહેરનામું બહાર પાડ્યું છે.૧૫(૧) શાણ અને શાણના માલસામાનમાં આગળના કરારોને લાગુ પડતા કાયદાની જોગવાઈ.અપીલકર્તાઓએ તેમના પોતાના ખાતા પર શાણની થેલીઓ ખરીદવા માટે સંગઠનના સભ્યો ન હોય તેવા પ્રતિવાદીઓ સાથે કરાર કર્યો હતો.એસ ની પેટા-કલમ (૪).૧૫ સંગઠનના સભ્ય દ્વારા તે સંગઠનના સભ્ય ન હોય તેવી કોઈપણ વ્યક્તિ સાથે પોતાના ખાતા પર કરારમાં પ્રવેશ કરવા સામે પ્રતિબંધ મુકવામાં આવે છે, સિવાય કે સભ્યએ આવી અન્ય વ્યક્તિની સંમતિ મેળવી હોય અને નોંધ, મેમોરેન્ડમ અથવા વેચાણ અથવા ખરીદીના કરારમાં જાહેર કરે કે તેણે પોતાના ખાતા પર માલ ખરીદ્યો છે અથવા વેચ્યો છે.પ્રતિબંધ ત્યારે જ દૂર કરવામાં આવે છે જ્યારે બે શરતો અસ્તિત્વમાં હોય-(i) નોંધ એ જાહેર કરવી આવશ્યક છે કે ખરીદી અથવા વેચાણ માન્યતા પ્રાપ્ત સંગઠનના સભ્યના ખાતામાં છે; અને (ii) નોંધમાં જાહેરાતથી સ્વતંત્ર રીતે અન્ય વ્યક્તિની સંમતિ અથવા સત્તા સુરક્ષિત કરવામાં આવી છે.જ્યાં અન્ય વ્યક્તિની સંમતિ અથવા સત્તા સુરક્ષિત હોય પરંતુ લેખિતમાં ન હોય, ત્યાં સભ્યએ આવા કરારની તારીખથી ત્રણ દિવસની અંદર આવી સંમતિ અથવા સત્તાની લેખિત પુષ્ટિ મેળવવી પડશે.

અગાઉ દર્શાવેલી "ખરીદેલી" અને "વેચેલી" નોટો સંગઠનના પેટા કાયદાના પરિશિષ્ટમાં સૂચવેલા સ્વરૂપમાં હોય છે.નોટના નિર્ધારિત ફોર્મની તળેટીમાં એક સ્લિપ હોય છે જેમાં સામાન્ય રીતે કરાર માટે અન્ય પક્ષની પુષ્ટિ મેળવવામાં આવે છે.પુષ્ટિકરણ સ્લિપ એ હતી કે તે "વેચેલી" નોટથી અલગ હોવાનું જણાય છે, પરંતુ તે અપીલકર્તાઓ દ્વારા હાઈકોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યું ન હતું.અપીલકર્તાઓના વકીલ કહે છે કે પ્રતિવાદીઓએ "વેચાયેલી" નોંધમાં કરારની પુષ્ટિ કરતી સ્લિપ આપી હતી, પરંતુ કમનસીબે તે ઉચ્ચ અદાલતમાં પુરાવામાં રજૂ કરવામાં આવી ન હતી, અને તે આ અદાલતમાં પુષ્ટિ સ્લિપના પુરાવા તરીકે ટેન્ડરની અનુમતી માટે અરજી કરે છે.આ અદાલતમાં રજૂ કરવા માંગવામાં આવેલી પુષ્ટિકરણ સ્લિપ 'એમ. એલ. બહતી' તરીકે સહી કરનાર વ્યક્તિ દ્વારા પુષ્ટિકરણનો હેતુ ધરાવે છે.આ દસ્તાવેજ સ્વીકાર્ય રીતે અપીલકર્તાઓના કબજામાં હતો અને તેમના દ્વારા હાઈકોર્ટમાં રજૂ કરી શકાયો હોત.હાઈકોર્ટ સમક્ષ દસ્તાવેજ રજૂ ન કરવા માટે કોઈ તર્કસંગત સમજૂતી આપવામાં આવી નથી.ફરીથી દસ્તાવેજ પોતાને સાબિત કરતું નથી:પ્રતિવાદીઓએ કરારની શરતો માટે લેખિતમાં સંમતિ આપી હતી તે કેસ બનાવવા માટે, પુરાવા છે કે "એમ. એલ. બહતી" ની સહી તે નામ ધરાવતી વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને તે પ્રતિવાદીઓ વતી નોંધની પુષ્ટિ કરવા માટે પ્રમાણિત હતો તે જરૂરી રહેશે."વેચાયેલી" નોંધ અપીલકર્તાઓને સંબોધવામાં આવે છે:તે પ્રતિવાદીઓના નામે બનાવવાનો ઇરાદો ધરાવે છે, અને

અપીલકર્તાઓ દ્વારા "એસોસિએશનના સભ્ય લાઈસન્સ બ્રોકર" તરીકે સહી કરવામાં આવે છે "એવો દાવો કરવામાં આવે છે કે અપીલકર્તાઓએ પ્રતિવાદીઓના અધિકાર હેઠળ વેચવામાં આવેલી નોંધ પર તેમની સહી સબસ્ક્રાઈબ કરી હતી.પ્રતિવાદીઓ તરફથી વ્યવહારમાં પ્રવેશવાની અપીલકર્તાઓની સત્તા શરતોમાંથી દેખાતી નથી., "વેચાયેલી" નોંધ.પરંતુ અપીલકર્તાઓ વતી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે સંગઠન દ્વારા ઘડવામાં આવેલા પેટા-કાયદાઓ સૂચવે છે કે નોટનું આ સ્વરૂપ તે વ્યવહારોમાં પણ અપનાવવામાં આવશે જેમાં દલાલ તેના પોતાના ખાતા પર કરાર કરી રહ્યો હોય, અને જો કરાર પેટા-કાયદા હેઠળ નિર્ધારિત સ્વરૂપમાં ન હોય તો કરાર રદબાતલ થશે.આપણે તે પ્રશ્નને વિસ્તૃત કરવાની જરૂર નથી, કારણ કે આપણે ફક્ત એ નિર્દેશ કરવા માટે ચિંતિત છીએ કે રેકૉર્ડ પર કોઈ પુરાવા નથી કે અપીલકર્તાઓએ કરાર માટે પ્રતિવાદીઓની લેખિત સંમતિ અથવા અધિકાર મેળવ્યો હતો.જ્યાં અપીલ અદાલતે કોઈ દસ્તાવેજ રજૂ કરવાની અથવા સાક્ષીઓની તપાસ કરવાની જરૂર હોય, જેથી તે ચુકાદો આપી શકે અથવા અન્ય કોઈ નોંધપાત્ર કારણ માટે, કોર્ટ આવા દસ્તાવેજને રજૂ કરવાની અથવા સાક્ષીઓની તપાસ કરવાની મંજૂરી આપી શકે છે.અમને ચુકાદો આપવા માટે સક્ષમ બનાવવા માટે આ કેસમાં વધારાના પુરાવા રજૂ કરવાની જરૂર નથી, ન તો અમને લાગે છે કે કોઈ નોંધપાત્ર કારણ બહાર આવ્યું છે જે આ તબક્કે વધારાના પુરાવાને આગળ વધારવાની મંજૂરી આપતા આદેશને યોગ્ય ઠેરવશે.જે દસ્તાવેજ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો તે સ્વીકાર્ય રીતે અપીલકર્તાઓના કબજામાં હતો, પરંતુ તેઓ હાઈકોર્ટ સમક્ષ

તેના પર આધાર રાખતા ન હતા.બારમાં એવું કહેવામાં આવ્યું હતું કે દસ્તાવેજનું મહત્વ કેસના પ્રભારીઓને સમજાયું ન હતું.અમને નથી લાગતું કે અરજી કેસને ૦ માં "અન્ય નોંધપાત્ર કારણ" અભિવ્યક્તિમાં લાવશે. ૪૧ આર.૨૭ સિવિલ પ્રોસિજર કોડ.તેથી અમે આ વધારાના પુરાવાને રેકૉર્ડ પર લાવવાની મંજૂરી આપવાનો ઇન્કાર કરીએ છીએ તે મુજબ શણા માલના સંદર્ભમાં પ્રતિવાદીઓ સાથે તેમના પોતાના ખાતા પર કરાર કરવા માટે અપીલકર્તાઓને સંમતિ અથવા સત્તા A નો કોઈ લેખિત પુરાવો નથી, અને તે અપીલકર્તાઓનો કેસ નથી કે તેઓએ કરારની તારીખથી ત્રણ દિવસની અંદર પ્રતિવાદીઓ દ્વારા આવી સંમતિ અથવા અધિકારની લેખિત પુષ્ટિ મેળવી હતી.

અપીલકર્તાઓના વકીલ, જોકે, દલીલ કરે છે કે પેટા-એસ.(૪) એસ.૧૫ જો સભ્યએ પોતાના ખાતા પર ખરીદેલી અથવા વેચેલી ચીજવસ્તુઓના સંબંધમાં કરાર કર્યો હોય તો પણ તે કરારને અમાન્ય ઠેરવતો નથી કારણ કે તેમાં બિન-સભ્યની સંમતિ અથવા સત્તાનો કોઈ લેખિત પુરાવો અથવા પુષ્ટિ નથી.વકીલ કહે છે કે આવા કરારમાં પ્રવેશ સામે સંસદ દ્વારા લાદવામાં આવેલ પ્રતિબંધ તેને રદબાતલ નથી કરતો:કરારમાં પ્રવેશ કરીને જ અપીલકર્તાઓને એસ હેઠળ ગુનાનો અપરાધી ઠેરવવામાં આવે છે.૨૦ પેટા-એસ.(૨) અધિનિયમ. તે દલીલના સમર્થનમાં, વકીલ કહે છે કે એસ. એસ. માં.૧૫(૧), ૧૫(૨), ૧૭(૨) અને ૧૯ સંસદે સ્પષ્ટપણે કાયદો ઘડ્યો છે કે અમુક સંજોગોમાં આગળના કરારો ગેરકાયદેસર અથવા રદબાતલ રહેશે, પરંતુ એસ.૧૫(૪) આવું

કોઈ પરિણામ દર્શાવવામાં આવ્યું નથી, પ્રતિબંધના ઉલ્લંઘનમાં પણ કરાર લાગુ કરી શકાય છે, જો કે તે અપીલકર્તાઓને ફોજદારી કાર્યવાહી માટે ખુદ્દા પાડી શકે છે. શ્રી બજરંગ જ્યુટ મિલ્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ લાલચંદ ડુગર¹ (૧), રિલાયન્સને તે અરજીના સમર્થનમાં મૂકવામાં આવ્યું છે. જેમાં કલકત્તા ઉચ્ચ અદાલતે માન્યતા પ્રાપ્ત સંગઠનના સભ્ય દ્વારા તેના પોતાના ખાતા પર બિન-સભ્ય સાથે ચોક્કસ માલના સંબંધમાં કરવામાં આવેલા કરારની માન્યતા સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે નિરીક્ષણ કર્યું હતું:

"..... અમારું માનવું છે કે કલમ ૧૫ (૪) ની પ્રથમ જોગવાઈ એ અર્થમાં ડિરેક્ટરી છે કે કરારની લેખિત પુષ્ટિ મેળવવી એ પછીની શરત કરતાં વધુ નથી કે જેના માટે જવાબદાર સભ્યો દોષિત હોઈ શકે છે અથવા જો ન હોય તો સજા થઈ શકે છે.

અમારું માનવું છે કે કલમ ૧૫ (૪) ની સાચી રચના પર સભ્યની મૌખિક સંમતિ અથવા તેના પોતાના ખાતા પર ફોર્વર્ડ કરારમાં પ્રવેશવાની સત્તાની લેખિત પુષ્ટિ મેળવવામાં નિષ્ફળતા કરારને ગેરકાયદેસર અથવા રદબાતલ નથી કરતી.

અમારા ચુકાદામાં તે દ્રષ્ટિકોણ સાચો તરીકે સ્વીકારી શકાતો નથી. વિધાનસભાએ કાયદા દ્વારા એસ હેઠળની સૂચનામાં નિર્દિષ્ટ કોમોડિટીઝમાં આગળના વ્યવહારોના સંદર્ભમાં કરારની સ્વતંત્રતા પર વિવિધ પ્રતિબંધો લાદ્યા છે. ૧૫(૧). કલમ ૧૫ની પ્રથમ પેટા-કલમ દ્વારા એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી

1(૧) ૬૮ કેલ. ૬૦૯. એન. ૭૪૯.

છે કે અમુક વિસ્તારોમાં ચોક્કસ માલ અથવા માલના વર્ગોના સંબંધમાં એવા કરારો કે જે માન્યતા પ્રાપ્ત સંગઠનના સભ્યો હોય અથવા આવા કોઈ સભ્ય દ્વારા અથવા તેની સાથે ન હોય તે ગેરકાયદેસર રહેશે.પેટા-વિભાગની અસર એ છે કે ચોક્કસ માલના વેચાણ અથવા ખરીદી માટેનો આગળનો કરાર માત્ર માન્યતા પ્રાપ્ત સંગઠનના સભ્યો વચ્ચે અથવા સભ્ય સાથે અથવા આવા સંગઠનના કોઈપણ સભ્ય દ્વારા કરી શકાય છે:અન્યથા કરાર અમાન્ય થઈ જશે.આ કાયદો પછી પેટા-વિભાગોમાં અમલીકરણ કરવા માટે આગળ વધે છે.(૨) કે માલસામાનમાં આગળનો કરાર પેટા-ઓ અનુસાર કરવામાં આવ્યો હતો.(૧) જો તે સી. એલ. હેઠળ તે વતી પેટા કાયદાના ઉલ્લંઘનમાં કરવામાં આવે તો તે હજુ પણ રદબાતલ રહેશે.(a) પેટા-s.(૩) એસ.૧૧. પેટા-એસ દ્વારા.(જ) ત્યારબાદ સંસદે માન્યતા પ્રાપ્ત સંગઠનના દરેક સભ્ય પર ચોક્કસ માલના સંબંધમાં બિન-સભ્ય સાથે પોતાના ખાતા પર કરાર કરવા સામે પ્રતિબંધ લાદ્યો છે:પ્રતિબંધ ત્યારે હટાવવામાં આવે છે જ્યારે મેમોરેન્ડમ, વેચાણ અથવા ખરીદીના કરારમાં અથવા ખરીદેલી અને વેચેલી નોંધોમાં સ્પષ્ટપણે જાહેર કરવામાં આવે છે કે કરાર સભ્ય દ્વારા તેના પોતાના ખાતા પર છે અને તેણે અન્ય વ્યક્તિની સંમતિ અથવા અધિકાર મેળવ્યો છે જે કરારનો પક્ષ છે, અને જો આવી સંમતિ અથવા અધિકાર લેખિતમાં ન હોય, તો સભ્યએ કરારની તારીખથી ત્રણ દિવસની અંદર આવી સંમતિ અથવા અધિકારની લેખિત પુષ્ટિ મેળવી છે.તેથી એવું માનવામાં આવે છે કે લાગુ પાડી શકાય તેવા કરાર માટે આવી વ્યક્તિની સંમતિ અથવા સત્તાનો પુરાવો અથવા પુષ્ટિ કરતી લેખિત રચના હોવી

જોઈએ.સી. એલ. દ્વારા લાદવામાં આવેલ પ્રતિબંધ.(જ) આ કલમ મહેસૂલના હિતમાં લાદવામાં આવી નથી; આ કલમ દેખીતી રીતે લોકોના વ્યાપક હિતમાં માનવામાં આવી છે જેથી તેઓ એજન્ટો તરીકેની તેમની ફરજો તેમના વ્યક્તિગત હિત સાથે વિરોધાભાસી હોય તેવા વ્યવહારોના સંદર્ભમાં માન્યતા પ્રાપ્ત સંગઠનોના સભ્યો દ્વારા કરવામાં આવતી ગેરરીતિઓથી તેમનું બચાવ કરી શકે.જો સભ્યએ પોતાના નામે કરાર કર્યો હોય તો સંસદે કરારની શરત તરીકે બિન-સભ્યની સંમતિ અથવા સત્તાનો પુરાવો અથવા પુષ્ટિ કરતી લેખિત રજૂઆત કરી છે.જ્યાં સુધી એસ દ્વારા વિચારવામાં આવે ત્યાં સુધી કોઈ લેખન નથી.૧૫(જ) અથવા તેની પરંતુકમાં, કોઈ અમલપાત્ર કરાર નથી:તે લેખિતમાં સંમતિ અથવા સત્તા અથવા આવી સંમતિ અથવા સત્તાની પુષ્ટિ છે જે અમલપાત્ર કરારને અસ્તિત્વમાં લાવે છે.કોઈપણ અન્ય દૃશ્ય.સંસદને પ્રતિબંધ લાદવાનો ઇરાદો જણાવશે જે તમામ વ્યવહારુ હેતુઓ માટે નિર્ણયક ગણાશે.

હેઠળ S.૨૦ પેટા-એસ.(૨) આ કાયદાની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરીને આગળનો કરાર કરનાર કોઈપણ વ્યક્તિ પર દંડ લાદવામાં આવે છે.(જ) એસ.પ. દંડની કલમ સ્પષ્ટ રીતે વ્યક્ત કરવામાં આવી નથી.તે કલમનું વાજબી વાંચન એ છે કે જે વ્યક્તિ પોતાના ખાતા પર કરાર કરે છે તે જાહેર કર્યા વિના કરાર કરે છે તે દંડ માટે જવાબદાર છે.કરાર માટે અન્ય પક્ષની સંમતિ અથવા સત્તા મેળવવામાં નિષ્ફળ રહેવા બદલ વ્યક્તિને સજા કરવાનો સંસદનો ઇરાદો દેખીતી રીતે ન હોઈ શકે-એક અધિનિયમ જે ફક્ત તે અન્ય વ્યક્તિની ઈચ્છા પર

આધાર રાખે છે.દંડની જોગવાઈમાં સ્પષ્ટ અસ્પષ્ટતાનો ઉપયોગ જોકે એસમાં સમાવિષ્ટ પ્રતિબંધને પ્રતિબંધિત કરવા માટે કરી શકાતો નથી.૧૫(૪).એસ હેઠળ શું દંડ કરવામાં આવે છે.૨૦(૨) કરાર સભ્યના પોતાના ખાતા પર છે તે બિન-સભ્ય કરાર કરનાર પક્ષને જાહેર કર્યા વિના સભ્ય દ્વારા તેના પોતાના ખાતા પર ફોરવર્ડ કરારમાં પ્રવેશ છે.તેથી અમે હિંમતથી કહીએ છીએ કે ઉચ્ચ ન્યાયાલય એવું માનવા માટે ઉચિત હતું કે કરાર પેટા-ઓ ની આવશ્યકતાઓનું પાલન કરતું નથી.(૪) એસ.૧૫ અને તે ખાતા પર અમાન્ય હતું.

તેથી અપીલ નિષ્ફળ જાય છે અને ખર્ચ સાથે રદ કરવામાં આવે છે.

અરજી ફગાવી દેવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.